

Honkvaste juveniele gladde slangen

Honkvaste juveniele gladde slangen in pijpenstro. (Foto: Wilfried de Jong)

Op de heide van Mulderskop, ten zuiden van Nijmegen, komen zandhagedis, hazelworm en gladde slang voor. In 2004 trof ik daar bij het monitoren een jong glad slangetje op een zonnig walletje en in 2006 op precies dezelfde plaats opnieuw twee jongen. In de jaren erna zag ik er wel af en toe zonnende adulten, maar geen juvenielen. Deze zomer lagen er soms wel twee of drie gladde slangen. Waarschijnlijk drachtige vrouwtjes. En ja, op 12 augustus kropen er twee pasgeboren slangetjes rond in hei en pijpenstro. Vlakbij lag een adult, mogelijk de moeder. Meestal verdwijnen de juvenielen al snel en zie je ze niet meer terug. Maar vier dagen later vond ik er nu vier jongen. En na weer drie dagen en heel goed zoeken zelfs zeven, binnen een paar meter van elkaar. De laatste ontdekte waren duidelijk kleiner en donkerder en wellicht van een andere moeder. Met 2 tot 12 jongen per worp (Strijbosch & Van Gelder, 1993) is dat goed mogelijk.

Tot mijn verbazing lagen deze zeven juvenielen de weken daarna steeds precies op hun eigen vaste plekjes. Soms was er eentje niet te vinden of maakte even een ommetje. Vaak lag hij dan even later weer opgerold op z'n vaste stekje. Dat ze zo lang zichtbaar bleven kwam waarschijnlijk door het kille, natte weer in augustus. Zelfs bij 15°C, onstuimige wind en jagende wolken probeerden ze nog wat zonlicht op te vangen. De laatste werd op 1 september gezien, toen het zachte nazomerweer begon. Twee lagen stevast bij elkaar op een zandig hellinkje, drie hadden elk hun eigen pol pijpenstro en twee lagen op een bemost open plekje. De foto laat zien hoe kwetsbaar ze zijn. De beestjes zijn

nauwelijks te zien en blijven onbewegelijk liggen. Iemand die door de hei struint kan ze ongemerkt vertrappen. Feenstra (2000) beschrijft dat boven de 20 °C de pasgeboren jongen snel verdwijnen en als 'losse slangetjes' worden gezien. Maar in koele jaren liggen de juvenielen wel twee weken op exact dezelfde plaats. Vooral wanneer ze laat geboren zijn, in september of zelfs oktober. In de twee weken dat ik de slangetjes bezocht, werden ze geleidelijk wat forser. Juveniele gladde slangen zouden vrijwel uitsluitend jonge hagedisjes eten (Strijbosch & Van Gelder, 1993), maar volgens Arnold & Ovenden (2004) ook wel insecten. Bij de kraamplaats heb ik geen juveniele zandhagedissen gezien en het is nauwelijks voor te stellen dat de minislantjes een hagedisje kunnen verorberen. Wel zag ik dat ze belangstelling hadden voor een vlieg en voor uitvliegende mieren. Wellicht dat ze zich daar de eerste weken mee voeden?

Wilfried de Jong

Meer lezen?

- Arnold, N. & D. Ovenden, 2004. Reptiles & Amphibians of Britain & Europe. London, Harper Collins.
- Feenstra, H., 2000. Nieuwsbrief RAVON Werkgroep Monitoring 19: 3-6.
- Strijbosch, H. & J. van Gelder, 1993. Mertensiella 3: 39-58.